

De Nederlandse Volksverhalenbank van het DOC Volksverhaal (Meertens Instituut) bevat momenteel meer dan 34000 verhalen. U kunt hier zoeken naar historische en hedendaagse sagen, legenden, sprookjes, moppen, raadsels en broodje-aapverhalen.

Daarnaast kunt u ook zélf een verhaal aanleveren: www.verhalenbank.nl

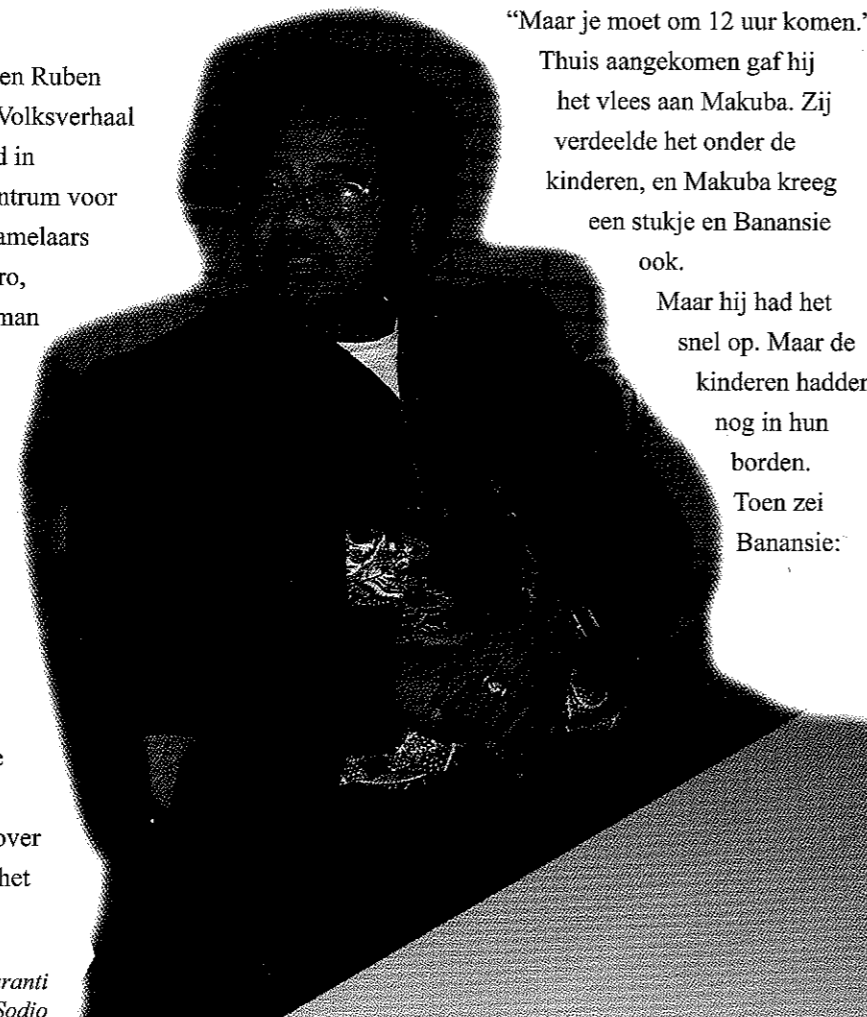
In deze rubriek verschijnt één van de prachtige, aangrijpende, humoristische of spannende verhalen die de Nederlandse Volksverhalenbank rijk is.

Banansie

In Ghana heeft hij van het Ashanti-volk de naam Kwaku Ananse gekregen. In Suriname is hij onder meer Anansi, Ba Anansi en Broer Anansi gaan heten. Op de Antillen heet hij Nanzi en in het zuiden van de Verenigde Staten is hij zelfs van geslacht veranderd en heet daar Aunt Nancy, tante Nancy. Anansi is een slimme, doortrapte spin, die groot en klein te grazen weet te nemen ten gunste van zijn eigen voortbestaan. Zo'n schelm wordt ook wel een 'trickster' genoemd.

Op donderdag 23 november 2006 waren Ruben Koman en Theo Meder van het DOC Volksverhaal 's avonds in het Groningse Hoogezand in Trefcentrum Suranti. Het is een trefcentrum voor Surinamers en Antillianen, en de verzamelaars spraken er met Soegiman Kromopawiro, Hector Cruz en Missirin Sodjo. Soegiman is een Javaanse Surinamer die geboren en getogen is in Reijnsdorp en Hector heeft heel lang op de Antillen gewoond, al is hij geboren in Santa Domingo (Dominicaanse Republiek). Missirin Sodjo is de voorzitter van Suranti; hij is een Javaanse Surinamer, maar hij is in Lelydorp opgegroeid tussen de Creolen. Vandaar dat hij de nodige verhalen kent over Anansi, die door de plaatselijke vertellers Banansie werd genoemd. Dit is het favoriete verhaal over Banansie van meneer Sodjo, zoals hij het onthouden heeft:

De voorzitter van Suranti
meneer Missirin Sodjo

Het verhaal van Banansie en Makuba en hin 12 kinderen

Banansie is een zwarte spin in Suriname

Op een ochtend vroeg Banansie zijn vrouw: "Wat gaan wij vandaag eten?"

Dit vroeg hij aan Makuba.

"Ik weet het ook niet, want gistermorgen was het restje uit de pot."

Banansie liep heen en weer met zijn handen op zijn hoofd. Toen kreeg hij een idee.

Hij gaat naar Tigrie Katie - een wilde kat, iets kleiner dan een tijger.

Hij vroeg aan Tigrie Katie: "Heb jij wat gedroogd vlees voor mij te lenen, want mijn kinderen hebben honger: ze hebben niets te eten."

"Maar wanneer krijg is dat vlees terug?"

"Morgen. Maar jij moet het zelf bij mij thuis komen halen, dan geef ik jou wat vis mee!"

"Is goed. Neem die gedroogde konijnen-achterpoot mee.

Maar dan krijg ik het morgen terug."

"Maar je moet om 12 uur komen."

Thuis aangekomen gaf hij het vlees aan Makuba. Zij verdeelde het onder de kinderen, en Makuba kreeg een stukje en Banansie ook.

Maar hij had het snel op. Maar de kinderen hadden nog in hun borden. Toen zei Banansie:

"Lekker hè, kinderen? Van wie houden jullie het meest: van papa of mama?"

Al de kinderen zeiden: "Van papa."

"Jullie die van mij houden, moeten mij de helft van je eten aan mij geven; dat is het teken dat jullie van mij houden."

Zo gezegd, zo gedaan. Banansies bord is weer vol.

Maar toen hij alles opgegeten had, ging hij even een dutje nemen. Als hij wakker wordt, zit hij met een probleem hoe hij morgen dat vlees aan Tigrie Katie zal teruggeven, en ook nog vis, die hij beloofd had. Met zijn handen op zijn hoofd kreeg hij weer een idee.

Hij gaat bij meneer Haan en mevrouw Kip langs om een ei te lenen om een verjaardagskoek te maken.

Meneer Haan vroeg aan Banansie: "Wanneer krijg ik het terug?"

"Volgende week breng ik het voor jou terug. Maar ik nodig jou en je vrouw uit bij mij thuis om half 12, want mijn vrouw is morgen jarig. Je hoeft niets mee te nemen." Banansie kreeg de eieren mee en ging naar huis. Zo is de dag van Banansie voorbij.

De volgende dag om half 12 kwam meneer Haan met zijn vrouw op visite. Na veel gepraat kregen de gasten wat eierkoek. Maar op een gegeven moment zag meneer Haan dat Tigrie Katie in de richting van Banansies huis komt. Dan sprak meneer Haan tegen Banansie: "Heb jij een schuilplaats voor mij en mijn vrouw?"

Banansie zei: "Vlug, vlug, ga naar het berghok hiernaast. Als hij weer vertrokken is, dan roep ik je wel."

Haan en Kip zijn gaan schuilen.

Toen Tigrie Katie bij Banansie kwam, vroeg hij: "Het is reeds 12 uur. Heb je het vlees en de vis voor mij al klaar staan?"

"Ja," zei Banansie: "Maar je moet me helpen. Ze zitten allemaal in het berghok. Je kan de deur open maken, want die is niet op slot."

Tigrie Katie zag twee prooien: meneer Haan en mevrouw Kip. Tigrie was zo razend dat hij beiden in één klap te pakken kreeg. Daarna brulde hij over de prooi en zegt tegen Banansie: "Banansie, ik heb genoeg vlees van jou gekregen. Jij hoeft mij geen vlees meer te geven. Ik ga weg met wat ik gevangen heb."

De Anansi-verhalen worden in Nederland steeds bekender en ook steeds geliefder. In 2004 is er een enquête gehouden naar het meest geliefde volksverhaal in Nederland en daar stond Anansi in de Top Tien op de vijfde plaats.

Bij de Stichting Vista Far Reaching Visuals loopt momenteel een project dat 'Anansi Masters' heet. Vista heeft in Ghana video-opnames gemaakt van Anansi-vertellers, en is momenteel in Nederland hetzelfde aan het doen. Deze zomer wil het DOC Volksverhaal in samenwerking met Vista een symposium organiseren over Anansi op het Meertens Instituut te Amsterdam. Hou de website in de gaten: http://www.meertens.nl/doc_volksverhaal. Meer verhalen van de drie bovengenoemde vertellers zijn te vinden in de Nederlandse Volksverhalenbank: <http://www.verhalenbank.nl>

Wie nog bijzondere Anansi-verhalen kent uit de mondelinge overlevering (de boeken hebben we al), die mag ze in de Volksverhalenbank invoeren of naar ons opsturen: Theo.Meder@Meertens.knaw.nl of Ruben.Koman@Meertens.knaw.nl

Vrijwilligers gevraagd voor het DOC Volksverhaal

1. De collectie van het Meertens Instituut omvat de grootste volksverhalencollectie van Nederland. Lang nog niet al dit materiaal is gedigitaliseerd. In 1960 begon vanuit het Meertens Instituut, destijds het Volkskundebureau, een grootscheeps onderzoek naar de verspreiding van sagenmotieven in Nederland. Tussen 1960 en 1977 zijn ruim 32000 verhalen verzameld en veel van dit materiaal, afkomstig uit vrijwel alle provincies van Nederland, is nog niet gedigitaliseerd. Voor de invoer van volksverhaalcollecties ten behoeve van de Nederlandse Volksverhalenbank (www.verhalenbank.nl), zijn wij op zoek naar vrijwilligers. De Nederlandse Volksverhalenbank functioneert als een documentatie- en onderzoeksinstrument en genereert met zekere regelmaat (materiaal voor) artikelen en boeken, alsmede lemmata voor het eigen digitale lexicon.
2. Er is daarnaast grote behoefte aan het verzamelen en invoeren van contemporair verhaal-materiaal, zoals dat hedentendage mondeling of in de moderne media circuleert. Ook hiervoor zoeken wij vrijwilligers. U kunt, na instructie, bijvoorbeeld verhalen verzamelen in uw eigen regio of provincie.
3. Voorts worden verhalenvertellers opgeroepen om hun vertelmateriaal, het liefst opgenomen op band of video, af te geven aan het DOC Volksverhaal, zodat dit materiaal meegenomen kan worden in het verhalenonderzoek.

Voor meer informatie, mail: ruben.koman@meertens.knaw.nl (projectleider) of theo.meder@meertens.knaw.nl (projectmanager), tel. 020-462 85 34 of 020-462 85 58.